

82. Beviser - Brandstiftelse - Brandtekniske undersøgelser - Tilregnelighed - Anbringelsesdom - Udvisning unldadt
83. Aflytning - Manglende forbindelse mellem mistænkte og den omhandlede telefon
84. Varetægtsfængsling - Retshåndhævelsesarrest - Butiksrøveri efter § 288, stk. 1, nr. 2
85. Varetægtsfængsling - Surrogat hos plejefamilie - Unge
86. Varetægtsfængsling - Retshåndhævelsesarrest - Vold mod politiet
87. Vold mod politiet - Forstyrrelse af offentlig ro og orden - Ungdomshuset
88. Sagsomkostninger - Konvertering af udenlandske domme
89. Påtaleopgivelse - En sikker forudsigelse om den forventede tillægsstraf
90. Vidnetrusler - Betinget dom
91. Erstatning - Varetægtsfængsling i isolation - Varigt mén - Langvarig sagsbehandling
92. Vold mod politiet - Offentlig orden - Ungdomshuset - Knibtangsmanøvren
93. Vold mod politiet, grov - Offentlig orden - Ungdomshuset - Knibtangsmanøvren
94. Varetægtsfængsling - Unge lovovertrædere - Retshåndhævelsesarrest - Ikke plads i surrogat - Proportionalitet
95. Sagsomkostninger nedsat - Sigtelse frafaldet

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

NY ADRESSE:

Amagertov 11, 3.
1160 København K, Telefon 3315 0102
Telefax 3314 1933

Beviser - Brandstiftelse - Brandtekniske undersøgelser - Tilregnelighed - Anbringelsesdom - Udvisning undladt

Straffelovens § 16, § 68 og § 181, udlændingelovens § 26

Iraneren I, der kom hertil i 1987, blev idømt en anbringelsesdom for brandstiftelse, men frifundet for udvisning, henset til hans helbredstilstand og den tid, han havde opholdt sig her i landet.

Med lidt besvær lykkedes det forsvareren at få forelagt prøver for et uvildigt institut. Hvor politiets teknikere havde udtalt, at branden var påsat ved antændelse af ukendt materiale, kunne Teknologisk Institut både visuelt og ved gaschromatografi fastslå, at nogle indsendte prøver indeholdt rester af stearin. Der fandtes ikke indhold af andre stoffer, der kunne have været antændingsårsag. Sagen blev herefter forelagt Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut. Dette kunne imidlertid ikke bekræfte eller afvise, at stearinlys havde været årsag til brandens opståen.

ØL 1. afd. N nr. S-2484-06, 17/1 2007

Iraneren I på 44 år var tiltalt for brandstiftelse, jfr. straffelovens § 181, ved i sin stuelejlighed i januar 2006 at have sat ild til lejlighedens gulv, hvorved der skete skader for et ikke nærmere opgjort beløb.

Der var påstand om anbringelsesdom og udvisning for bestandig.

I havde under varetægtsfængslingen været surrogatanbragt på hospital, og overlægen her beskrev ham som svært sindssyg og farlig, hvorfor han gennem længere tid havde været bæltefikseret. Domsforhandlingen blev derfor gennemført uden hans tilstedeværelse.

Der var påstand om frifindelse. Af mentalundersøgelsen fremgik, at I, der var kommet hertil som kvoteflygtning, stort set siden ankomsten i 1987 havde været i forbindelse med det psykiatriske behandlingssystem. Han led af skizofreni med bl.a. kontaktforstyrrelse grænsende til det autistiske. Han var uforudsigelig og tidvist til fare også for omgivelserne. Der blev anbefalet anbringelsesdom til imødegåelse af en betragtelig risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet.

Retslægerådet var enig i diagnosen og anbefaling af foranstaltning.

Københavns Politi havde samme dag, som branden opstod, udfærdiget en erklæring:

" ...

Vurdering

På det foreliggende grundlag, de taktiske oplysninger sammenholdt med resultatet af nærværende brandtekniske undersøgelser, vurderes det, at branden er PÅSAT ved antændelse af ukendt materiale. Dette begrundes med, at der i arnestedsområdet er fundet et cigaretskod samt en lighter i umiddelbar nærhed af arnestedet samt, at der ikke er konstateret tilstedeværelse af naturlige antændelseskilder eller rester heraf, ligesom brandforløbet udgår fra gulvets overflade, op ad døren/væggen.

Det vurderes, at branden har stået på i et længere stykke tid, da den formentlig har udviklet sig til en glødebrand, der langsomt er brændt gennem gulvet. Denne vurdering bygges på de forholdsvis små brandskader på døren til entreen.

" ..."

Af Teknologisk Instituts erklæring af 16/11 2006 fremgik bl.a., at man på indsendte prøver af parketgulvet havde fundet synlige stearinrester i afskrabet, ligesom en udført måling ved gaschromatografi viste entydigt indhold af "ren stearin".

Instituttet kunne ikke sige noget om brandårsagen, idet man alene foretog identifikation af brændbare komponenter og ikke foretog vurderinger relateret til konklusion vedr. brandårsag. Der var imidlertid ikke fundet indhold af andre stoffer, der kunne have været antændingsårsag.

Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut (DBI) afgav den 13. december 2006 følgende udtalelse:

"Ad. 8:

Udfra at der er fundet rester fra stearin i udtagne prøver, kan der ikke fastlægges ting omkring årsagen til brandens opståen.

Ad. 9:

Udfra at der er fundet rester fra stearin i udtagne prøver, kan det ikke fastlægges om stearinlys havde været tændte eller disse bare havde været i området og smeltet ved varme fra branden.

Ad. 11:

Udfra det fremsendte materiale kan det ikke bekræftes eller afvises, at stearinlys havde været årsag til brandens opståen.

Stearin i sig selv kan ikke være antændelseskilde, der skal være en vægefunktion eks. en bomuldstråd eller tilsvarende sugende/transporterende materiale."

Af udtalelse fra Udlændingestyrelsen fremgik bl.a., at I ikke havde haft arbejde her, men havde forsørget sig selv ved sociale ydelser. Han var ugift uden børn og havde ikke noget netværk i Danmark. Styrelsen var ikke bekendt med, om han havde kontakt til sine (fraskilte) forældre i Iran. Man kunne ikke udtale sig om den straf, der evt. kunne idømmes i Iran (let forkortet version). Styrelsen kunne tiltræde anklagemyndighedens indstilling om udvisningsspørgsmålet.

I blev i overensstemmelse med spørgsmål til nævningene fundet skyldig efter anklageskriftet og frifundet for straf efter § 16. Han skulle i medfør af § 68 anbringes i hospital for sindslidende, uden at der blev fastsat længstetid, jfr. § 68 a, stk. 2.

Vedr. udvisningen udtalte samtlige voterende:

"Under hensyntagen til de foreliggende lægelige erklæringer om tiltaltes helbredstilstand samt det tidsrum, hvori tiltalte har opholdt sig her i landet, findes tiltalte i medfør af udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 2, uanset tiltalte har begået brandstiftelse efter straffelovens § 181, at burde frifindes for påstanden om udvisning."

- oo0oo -

Det fremgår af retsbogen, at politiets tekniker bl.a. forklarede, at hendes uddannelse bestod i, at hun havde gennemført nogle brandefterforskningskurser og også havde deltaget i nogle kurser i Sverige. Der var derudover oplæring ved mere erfarne kolleger. Hun vedstod sin forklaring af 19/1 2006 og forklarede:

"... at hun ikke kunne konstatere spor efter stearinlys på arnestedet. Det havde således været mest korrekt at skrive, at politiet ikke konstaterede, at der var stearin. Arnestedet var først blevet besigtiget, hvorefter man langsomt havde fjernet hver enkelt del. Der blev lugtet til gulvet under mandarin skallerne. Der var ingen duft efter brandbare væsker. Materialerne var brændt meget kraftigt. Gulvet blev også rekonstrueret i den forbindelse. Det kan man se på foto nr. 23. Der blev ikke fundet spor af brandbart materiale. Man ledte også efter fyrfadsllys. Når et fyrfadsllys brænder, vil det altid efterlade den stålholder, der holder vægen.

Foreholdt politirapport af 19. januar 2006 (ex. pag. 75) forklarede vidnet, at man i begyndelsen ikke kunne sige 100 % sikkert, om branden var påsat. Først da man kunne udelukke, at det var en elektrisk fejl, og da vidnet havde undersøgt arnestedet, kunne man konkludere, at branden var påsat. Der var ikke ret meget sod i lejligheden. Der var gamle arnesteder på badeværelset. Der vil normalt ikke opstå en brand på badeværelset på den måde, med mindre den er påsat. Der var mange arnesteder. Hvis et stearinlys havde stået på gulvet, ville det ikke udvikle så kraftig en brand som sket,

med mindre det lå ovenpå noget papir. Stearin er ikke selvantændeligt, og det har behov for en væge for at brænde. Det ville være unaturligt at stille et stearinlys på gulvet ovenpå nogle aviser. Et stearinlys kan godt bortbrænde. Man kan ikke udelukke, at stearinen også kan stamme fra tidligere. Et cigaretskod kan ikke antænde parketgulvet. På foto nr. 27 kan man se, at der ligger to cigaretskodder, som er gået ud. Der er ikke taget brandprøve af gulvet."

I den videre forklaring fastholdt vidnet, at hun ikke visuelt kunne se noget stearin, og fandt det usandsynligt, at branden var startet af et stearinlys.

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer bl.a.:

"Klienten blev fremstillet den 16. februar 2006, på et tidspunkt hvor hans psykose i nogen grad var klinget af og han oplyste da, at han havde drukket en del spiritus den pågældende aften og var faldet i søvn fra nogle stearinlys, som han havde stillet på gulvet. Varetægtsfængslingen blev dog forlænget i surrogat. Jeg forsøgte i den følgende periode at få en samtale med ham, men både telefonisk og ved henvendelse på hospitalet var han aldeles utilnærmelig. Jeg skrev derfor til advokatur A for at få en brandteknisk undersøgelse hos DBI med henblik på at afdække, om brandårsagen kunne være stearinlysene. Dette blev afvist telefonisk. Jeg bad om skriftligt svar. Jeg blev stadig afvist. I korrespondancen fremkom bl.a. skrivelse af 16. maj 2006 fra advokaturen, der jo altså hævder, at politiets brandteknikere er de egentligt sagkyndige med hensyn til brandårsager. I et retsmøde om spørgsmålet blev jeg nødt til at trække mig tilbage, da det blev oplyst, at DBI betragtede sig som inhabil i sagen. I løbet af sommeren gik sagen over til Statsadvokaten, der efter en del argumentering accepterede at lade nogle stumper af det brændte gulv undersøge på Teknologisk Institut. Det foregik meget langsommeligt fra politiets side. I september 2006 konstaterede Teknologisk Institut, at der var rester af stearin i prøverne. Vild opstandelse hos politiet, der ville have besvaret en serie supplerende spørgsmål. De blev besvaret i november. Jeg insisterede på ny på at få en DBI undersøgelse. Det kunne godt lade sig gøre. DBI var pludselig ikke længere inhabil og DBI's foreløbige udtalelse forelå i midten af december."

Landsforeningens Meddelelse 83/2007

Aflytning - Manglende forbindelse mellem mistænkte og den omhandlede telefon

Retsplejelovens § 781

Byretten gav tilladelse til aflytning af en telefon i forbindelse med efterforskningen i en narkotikasag. Landsretten ophævede kendelsen, da det ikke kunne anses for godtgjort, at der var en forbindelse mellem telefonnummerets indehaver og mistænkte.

ØL 14. afd. kære nr. S-384-07, 14/3 2007

I byretten redegjorde anklageren for sagen og begærede aflytningstilladelse og historiske oplysninger vedr. en telefon i forbindelse med en sag, hvor en person mistænkte for overtrædelse af straffelovens § 191. Byretten imødekom det begærede. Den beskikkede advokat kærede til landsretten.

Resten er citat af landsrettens kendelse:

"Advokat A, der er beskikket advokat for dem, som indgrebene vedrører, har kæret Københavns Byrets kendelse af 2. februar 2007 (SS ....) hvorefter Københavns Politi må foretage aflytning af samtaler til eller fra telefon nr. X og imei nr. Y og indhente oplysninger om, hvilke telefoner, herunder med ikke offentligt tilgængelige numre, der i tiden fra den 8. maj 2006 til den 27. februar 2007 har været sat og sættes i forbindelse med den omhandlede telefon. Endvidere kan Københavns Politi indhente oplysninger om betalingsadressaten for de omhandlede telefoner.

Som sagen foreligger oplyst, finder landsretten, at der ikke er bestemte grunde til at antage, at der ved anvendelsen af telefonnummeret gives meddelelser til eller fra en person der mistænkes for overtrædelse af straffelovens § 191, jf. retsplejelovens § 781, stk. 1.

Landsretten har herved navnlig lagt vægt på, at det ikke kan anses for godtgjort, at telefonnummeret anvendes af mistænkte, blandt andet på grund af manglende dokumentation af en forbindelse mellem telefonnummerets ejer og mistænkte.

Da betingelserne for indgrebet herefter ikke er opfyldt, ophæver landsretten den påkærede kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den påkærede kendelse ophæves."

- oo0oo -

Den beskikkede advokat tilføjer bl.a.:

"Sagens kerne var væsentligst om politiet havde godtgjort, at telefonen blev anvendt til at give meddelelse til eller fra en person, der var mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 191. Telefonen var registreret i et andet navn end den mistænkte og den eneste forbindelse der var mellem telefonnummeret og den mistænkte var, at den mistænkte i POLSAS var opdateret som benyttende denne telefon uden at der i øvrigt var oplyst om, hvor denne oplysning stammede fra. Der var endvidere ikke nogen oplysning om, at der var nogen forbindelse mellem den mistænkte og den person som telefonen var registreret til.

Landsretten fandt herefter ikke, at betingelserne i retsplejelovens § 781, stk. 1, var opfyldte.

Jeg bemærker i øvrigt, at det nok heller ikke har skadet sagen, at det efter ganske kort tid viste sig, at telefonen blev benyttet af datteren til den registrerede ejer og ingen forbindelse overhovedet havde til den mistænkte, hvorfor politiet da også af egen drift nedtog aflytning efter ganske kort tid, men altså før landsretten nåede at afsige kendelse."

Landsforeningens Meddelelse 84/2007

Varetægtsfængsling - Retshåndhævelsesarrest - Butiksrøveri efter § 288, stk. 1, nr. 2

Retsplejelovens § 762

Butiksrøveri efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 2, bør ikke uden videre føre til varetægtsfængsling efter bestemmelsen om retshåndhævelsesarrest. Det er fastslået tidligere, men kan være værd at minde om igen.

ØL 19. afd. kære nr. S-824-07, 23/3 2007

T var fremstillet i grundlovsforhør sigtet for røveri efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 2. Han havde taget 12 dåseøl og uden for butikken truet med en jagtdolk med en klingelængde på 18,2 cm.

Han erkendte at have taget øllerne, som han havde i sin rygsæk. Han kunne, da han var forfulgt af medarbejdere fra supermarkedet, ikke sætte rygsækken og løbe sin vej, men var nødt til - for at undslippe - at fægte lidt med kniven.

T havde ikke fortid af betydning, hvorfor han ikke som begæret blev fængslet på gentagelsesrisiko, men nok på retshåndhævelsesarrest efter § 762, stk. 2, nr. 1.

Afgørelsen blev kæret til landsretten med kæreskrift. Forsvareren fremhævede bl.a., at der ikke var gjort udfald med kniven, og at der var gået 9 dage, før T blev anholdt.

Landsrettens kendelse citeres i sin helhed:

"T har kæret Københavns Byrets kendelse af 22. marts 2007 (SS 90.6591/07), hvorved han i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, er blevet varetægtsfængslet til den 4. april 2007 som sigtet for røveri.

Den beskikkede forsvarer har indgivet kæreskrift.

Landsretten tiltræder, at der er særlig bestyrket mistanke om, at sigtede har gjort sig skyldig i røveri.

Efter forholdets karakter findes hensynet til retshåndhævelsen imidlertid ikke at kræve, at sigtede varetægtsfængsles, hvorfor

B e s t e m m e s:

T løslades."

- oo0oo -

Redaktøren henviser til en tilsvarende afgørelse i Lf.Medd. 97/2003, butikstyveri af kondisko, hvor T havde truet forfølgerne med en enhåndsbetjent foldekniv, hvilket gjorde det til butiksrøveri efter § 288, stk. 1, nr. 2. Også her løslod landsretten.

Landsforeningens Meddelelse 85/2007

Varetægt - Surrogat hos plejefamilie - Unge

Retsplejelovens § 765

En 16-årig dreng var tiltalt for røveri og vidnetrusler og havde siddet surrogatbragt på en sikret institution i 2½ måned. Da der var mere end en måned til den berammede domsforhandling, og da han havde konkret mulighed for at komme i arbejde, blev han løsladt til en plejefamilie med vilkår om ophold, arbejde og fritid fastsat af kommunen.

ØL 3. afd. kære nr. S-1115/07, 23/4 2007

Byrettens kendelse gengives i sin helhed - den er afsagt den 20/4 2007:

"Sigtede er 16 år gammel og ikke tidligere straffet. Han har nu været frihedsberøvet i 2½ måned. Sigtede må forventes idømt ungdomssanktion i overensstemmelse med børn- og ungeforvaltningens handleplan. Der bør lægges vægt på de nu foreliggende oplysninger om sigtedes personlige forhold, herunder at den konkrete mulighed for arbejde, der er fundet, må antages at bortfalde, hvis han skal forblive anbragt i sikret ungdomsinstitution frem til domsforhandlingen den 31. maj 2007. Varetægtsfængslingens øjemed findes efter det nu foreliggende at kunne opnås ved, at der i overensstemmelse med børn- og ungeforvaltningens ønske og den udarbejdede handlingsplan træffes bestemmelse i medfør af § 765, stk. 2, nr. 1, 2 og 3, om, at sigtede skal undergive sig tilsyn af børn- og ungeforvaltningen, skal overholde forvaltningens bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer og skal tage ophold hos plejefamilien P. Der findes ikke tilstrækkelig grund til at tro, at risikoen for ny kriminalitet eller vanskeliggørelse af forfølgningen ved påvirkning af andre, vil blive reelt øget ved, at sigtede i stedet undergives disse foranstaltninger, som vil være af meget kontrollerende karakter, og hensynet til sigtede findes at tale væsentligt for den nævnte ændring af foranstaltningen. Herefter

b e s t e m m e s:

Sigtede T skal undergive sig tilsyn af Odense Kommunes Børn- og Ungeforvaltning, skal overholde forvaltningens særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer, og skal tage ophold hos plejefamilien P.

Fristen for foranstaltningerne fastsættes således, at den udløber den 16. maj 2007, hvor eventuelt retsmøde afholdes kl. 9.00.

Anklageren meddelte, at kendelsen påkæres til landsretten. Kæremålet begæres samtidig tillagt opsættende virkning.

Forsvareren havde ikke indvendinger mod dette sidste.

Retten bestemte, at kæremålet tillægges opsættende virkning."

Landsretten noterede, at T den 6/2 2007 var blevet varetægtsfængslet efter RPL § 762, stk. 1, nr. 2 og 3, som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 123 og § 288, stk. 1, nr. 1. Han blev efter få dage anbragt på en sikret institution.

Herefter stadfæstede landsretten byrettens kendelse i henhold til grundene.

Landsforeningens Meddelelse 86/2007

Varetægtsfængsling - Retshåndhævelsesarrest - Vold mod politiet

Retsplejelovens § 762

T på 20 år var sigtet for at have kastet en flaske mod en politimand, der blev ramt - men ikke alvorligt - på kinden. Byretten varetægtsfængslede på retshåndhævelsesarrest. Landsretten stadfæstede, men efter 11 dage løslod politiet, dagen før fristens udløb.

ØL 10. afd. kære nr. S-1222-07, 5/5 2007

T på 20 år var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 119 ved at have kastet en flaske mod politiet i forbindelse med en diskotekslukning den 4/5 2007, hvor der var sammenstimling på gaden.

Han nægtede sig skyldig. Det var andre, der havde kastet med flasker. Byretten fandt imidlertid mistanken bestyrket og fortsatte:

"Under hensyn til oplysningerne om forholdets grovhed kan lovovertrædelsen ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage, ligesom hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at anholdte ikke er på fri fod. Herefter er betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, opfyldt."

T blev fængslet i 12 dage. Landsretten stadfæstede i henhold til grundene.

Dagen før fristens udløb blev T løsladt af politiet. Under en telefonisk afhøring efter løsladelsen erkendte han forholdet.

Landsforeningens Meddelelse 87/2007

Vold mod politiet - Forstyrrelse af offentlig ro og orden - Ungdomshuset

Straffelovens § 119 og § 134 a

T på 34 år dømt for forsøg på flaskekast mod politiet i forbindelse med urolighederne på Nørrebro den 1/3 2007, men frifundet for overtrædelse af straffelovens § 134 a. Straffen udmålt til fængsel i 60 dage.

Københavns Byret SS 1-7554/2007, 7/5 2007

T på 34 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 119, ved den 1/3 2007 kl. 23.48 på Nørrebrogade at have overfaldet en uniformeret politimand, der var udkommanderet i forbindelse med urolighederne som følge af Ungdomshusets rydning, idet han løb frem mod politimanden, mens han holdt om halsen på en flaske, som han undervejs hævede op over hovedet for at slå, hvilket imidlertid mislykkedes, da han blev indhentet og væltet omkuld umiddelbart før slaget.

I forhold 2 straffelovens § 134 a, ved på samme tid og sted at have deltaget i grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden, idet han i forening med andre uidentificerede personer med bl.a. stenkast angreb en politideling, der forsøgte at bringe de voldsomme uroligheder til ophør.

T var ustraffet.

Han forklarede bl.a., at han tidligere samme dag kl. 17 havde deltaget i en sympati-demonstration. På et tidspunkt begyndte det at blive voldsomt, og der blev kastet med sten.

Så besøgte han en ven og var siden på værtshus, hvor han drak 7 øl og blev til kl. 23.15. Han fulgtes med to navngivne personer. De havde alle en ølflaske, og T gik og svingede med sin, indtil han kom til Dr. Louises Bro, som var uden gadebelysning og fuld af affald. Der holdt en politibil, som han gik hen til og åbnede sidedøren. Han ville spørge, om "politiet ikke snart havde tænkt sig at tage hjem", men fik ikke sagt noget.

Betjenten så forskrækket ud og råbte "betjent i knibe". Han gik tilbage til sine venner, og der kom to betjente ud af en anden politibil. Betjentene væltede ham omkuld. Han havde ikke noget i hænderne, da han åbnede døren til politibilen, eller da han løb derfra.

Politimanden A, der var med til anholdelsen, forklarede bl.a., at T var gået målrettet hen mod politibilen med en ølflaske, som han holdt i flaskehalsen. Han åbnede skydedøren. Han havde ikke sat flasken. Man besluttede, at han skulle anholdes, og kørte frem mod den holdende bil med chaufføren. Under T's flugt så vidnet T hæve flasken som for at slå vidnets kollega. Vidnet selv gled, da han ville spænde ben for T og landede i nogle glasskår. Det var to andre kolleger, der anholdt T.

En anden politimand B så T løbe direkte mod sig med en flaske i hånden. Han havde fat om flaskehalsen og hævede hånden 4-5 meter fra vidnet. Der var ikke andre civile i nærheden.

T's venner havde set T henvende sig ved den først beskrevne politibil og havde kaldt ham tilbage. De havde ikke set T hæve en flaske mod en betjent.

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Forhold 1

Ved vidnerne A og B's forklaringer findes tiltalte at være løbet frem mod en uniformeret polititjenestemand - B, mens han holdt om en ølflaske og hævdede denne over sit hoved, hvilket var en trussel om vold over for den pågældende, som tiltalte måtte være klar over kunne opfattes således. Tiltalte er således skyldig i den rejste tiltale.

Forhold 2

Efter bevisførelsen findes det ikke godtgjort, at tiltalte er skyldig i den rejste tiltale. Han frifindes derfor for forholdet.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 119, stk. 1, til fængsel i 60 dage.

Der er ved strafudmålingen lagt vægt på, at tiltaltes handling bar præg af at være tilfældig og havde et begrænset omfang."

Landsforeningens Meddelelse 88/2007

Sagsomkostninger - Konvertering af udenlandske domme

Retsplejelovens § 1008

Advokat A var i England dømt for bedrageri. Dommen blev konverteret af Retten på Frederiksberg, og A blev pålagt at betale sagens omkostninger ved konverteringsdommen. Da der i den engelske afgørelse var truffet bestemmelse om, at A ikke skulle betale sagsomkostninger, og med henvisning til det regelsæt, der gælder ved overførsel til afsoning af domfældte, hvorefter den strafferetlige sanktion ikke må skærpes ved overførsel til afsoning i andet land, blev omkostningsafgørelsen kæret til Østre Landsret, der stadfæstede. Højesteret nåede imidlertid til et andet resultat.

HK sag nr. 271/2006, 23/5 2007

Der henvises til ovennævnte referat. Inden højesteretskendelsen gengives landsrettens begrundelse og resultat (ØL 16. afd. kære nr. S-3634-05 af 4/1 2006).

"Ved behandlingen af sager om fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser, som er omfattet af Den Europæiske Konvention om overførelse af domfældte, følger det af § 7, stk. 1, i lov om international fuldbyrdelse af straf m.v., at retsplejelovens regler om straffesagers behandling for retten finder anvendelse, medmindre loven eller konvention indeholder modstående regler. Af lovens § 7, stk. 3, fremgår endvidere, at forsvarerbeskikkelse er obligatorisk, medmindre sagen vedrører fuldbyrdelse af bøder eller lignende. Konventionen og loven indeholder ingen bestemmelser om sagsomkostninger ved behandlingen af sådanne sager.

Landsretten finder ikke, at en bestemmelse, hvorefter en domfældt skal betale de sagsomkostninger, der her i landet er forbundet med tilpasning af en straf idømt i udlandet, indebærer en skærpelse af den domfældtes strafferetlige situation. En sådan bestemmelse findes således ikke at være i strid med § 10, stk. 2, i lov om international fuldbyrdelse af straf m.v., selv om den domfældte ved den udenlandske domstols afgørelse ikke måtte være pålagt at betale sagsomkostninger i forbindelse med straffesagens behandling i udlandet.

Landsretten tiltræder herefter, at A er pålagt at betale sagsomkostninger i forbindelse med tilpasningen her i landet af den straf, som A er idømt i England, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 1, hvorfor

b e s t e m m e s:

Byrettens omkostningsafgørelse stadfæstes."

Procesbevillingsnævnet gav bevilling den 23/5 2006. I påkendelsen for Højesteret deltog tre dommere, Peter Blok, Poul Søgaard og Jon Stokholm.

Resten er citat fra Højesterets kendelse:

"Påstande

A har påstået, at det offentlige endeligt skal betale tilpasningssagens omkostninger.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Anbringender

A har supplerende navnlig anført, at der ikke i retsplejelovens kapitel 91, herunder § 1008, stk. 1, er hjemmel til at pålægge ham omkostningerne ved tilpasningssagen, da denne ikke havde til formål at fastslå, om han var skyldig, eller om oprejsning skulle finde sted. Retsplejelovens § 1008, stk. 1, er udtømmende, hvorfor hovedreglen i § 1007, stk. 1, hvorefter det offentlige udreder omkostningerne, finder anvendelse. Dette er i overensstemmelse med Proceskommissionen af 1868's bemærkninger fra marts

1875, hvorefter sagens omkostninger som udgangspunkt kun bør pålægges den sigtede, når han findes skyldig. Resultatet støttes endvidere af bestemmelsen i § 1010, hvorefter der ikke påhviler sigtede pligt til at udrede omkostninger, hvis han frifindes, eller sagen ender uden at have ført til domfældelse, medmindre omkostningerne måtte være forårsaget ved hans tilregnelige og retsstridige handlinger eller undladelser. Forarbejderne til lov nr. 274 af 15. april 1997 om ændring af retsplejelovens § 1014a kan ikke føre til et andet resultat. Tilpasningssagens eneste formål er at bringe den engelske dom i overensstemmelse med det danske sanktionssystem, og resultatet er på forhånd givet. Der sker derfor alene en formel og ikke en materiel prøvelse af sagen som i f.eks. tilståelsessager. Han var uden indflydelse på forløbet af tilpasningssagen, og de pålagte omkostninger er en del af den samlede strafferetlige sanktion, der dermed skærper hans strafferetlige situation.

Anklagemyndigheden har supplerende navnlig anført, at omkostningsbestemmelsen i den engelske dom ikke kan få betydning for en omkostningsafgørelse i tilpasningssagen. En beslutning om, at domfældte skal afholde sagens omkostninger endeligt, har karakter af et erstatningsansvar over for det offentlige og er ikke en del af den strafferetlige sanktion, og beslutningen skærper derfor ikke A's strafferetlige situation. Hverken konvention af 21. marts 1983 om overførsel af domfældte eller lovbekendtgørelse nr. 740 af 18. juli 2005 om international fuldbyrdelse af straf mv. indeholder særskilte bestemmelser om sagsomkostninger, hvorfor retsplejelovens regler om straffesagers behandling finder anvendelse. Omkostningerne ved straffesagers behandling efter retsplejelovens § 1007 udredes som udgangspunkt af det offentlige med ret til at få dem erstattet efter retsplejelovens regler herom. Hvis den sigtede findes skyldig, har pågældende pligt til at erstatte det offentlige de nødvendige udgifter ved sagens behandling, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 1, 1. pkt. Tilpasningssagen og sagens udfald må ganske sidestilles med den situation, at en tiltalt findes skyldig i en straffesag ved en sædvanlig dom. Det har været anerkendt siden Proceskommissionen af 1868's motiver fra marts 1875 (§ 475), at omkostningerne som udgangspunkt kun bør pålægges den sigtede, når han findes skyldig. Ordlyden af retsplejelovens § 1007, stk. 1, og § 1008, stk. 1, har i det væsentligste været uændret siden retsplejeloven af 11. april 1916. Ved ændringen af retsplejelovens § 1014a ved lov nr. 274 af 15. april 1997 fremgår af bemærkningerne til lovforslaget om gældende ret, at man forud for lovændringen i praksis fortolkede retsplejelovens kapitel 91 således, at den domfældte i sager om ændring eller ophævelse af foranstaltninger efter straffelovens § 72, hvor anmodningen ikke blev imødekommet, blev pålagt at betale sagens omkostninger, selvom disse sager - som tilpasningssager - ikke var udtrykkeligt nævnt i retsplejelovens § 1007 og § 1008. Endelig har A selv ytret ønske om at afsone sin dom i Danmark og dermed foranlediget tilpasningssagen, hvorunder han ikke fik medhold i sin påstand om strafnedsættelse. Princippet i retsplejelovens § 1008, stk. 1, 1. pkt., som efter det anførte også finder anvendelse på tilpasningssager, må derfor føre til, at landsrettens kendelse skal stadfæstes.

Højesterets begrundelse og resultat

Som anført af landsretten indeholder hverken lov om international fuldbyrdelse af straf mv. eller Den Europæiske Konvention om overførelse af domfældte bestemmelse om sagsomkostninger ved behandling af en sag om tilpasning af en i udlandet idømt sanktion, jf. lovens § 3, stk. 3, og konventionens art. 10. Det følger herefter af lovens § 7, stk. 1, at retsplejelovens regler om straffesagers behandling for retten finder anvendelse.

Efter retsplejelovens § 1007, stk. 1, udredes omkostningerne ved behandlingen af straffesager af det offentlige, medmindre andet er bestemt, og Højesteret finder, at hverken lovens § 1008, stk. 1, eller andre bestemmelser indeholder fornøden hjemmel til at pålægge A at betale omkostningerne ved tilpasningssagen.

Højesteret tager derfor A's påstand til følge.

Thi bestemmes:

Statskassen skal betale omkostningerne ved tilpasningssagen.

Statskassen skal endvidere betale omkostningerne ved kæresagerne for landsretten og Højesteret."

Landsforeningens Meddelelse 89/2007

Påtaleopgivelse - En sikker forudsigelse om den forventede tillægsstraf Retsplejelovens § 722, straffelovens § 89.

Politiadvokaten foretog i nedennævnte sag en temmelig sikker forudsigelse af den forventede tillægsstraf i forbindelse med en påtaleopgivelse.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi, 1/6 2007

Politiadvokaten skrev til T's forsvarer følgende:

"Jeg har i dag i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, jf. straffelovens § 89, besluttet at frafalde tiltale mod Deres klient T for overtrædelse af færdselsloven § 54, stk. 1, ved den 1. maj 2004 kl. ca. 14.20 at have ført køretøj X ad Østerbro i Slagelse, selv om hun på grund af medicinindtagelse befandt sig i en sådan tilstand, at hun var ude af stand til at føre køretøjet på fuldt betryggende måde.

Begrundelsen for dette er, at Deres klient ved Højesterets dom af (...) 2007 blev idømt livsvarigt fængsel, og det skønnes ikke, at Deres klient ville være idømt en strengere straf, hvis den nuværende sag havde været medtaget i dommen.

Jeg kan oplyse, at et tiltalefracfald er en strafferetlig afgørelse, der indebærer, at jeg anser Deres klient for skyldig i det forhold, der er rejst sigtelse for.

Deres klient kan klage over afgørelsen."

Resten af brevet drejer sig om den sædvanlige klagevejledning. Grunden til, at man tilskrev forsvareren, var, at T pt. ikke i Det Centrale Person Register var angivet med nogen fast bopæl!

Landsforeningens Meddelelse 90/2007

Vidnetrusler - Betinget dom

Straffelovens § 56 og § 123

A på 21 og B på 19 år havde fremsat trusler mod hotelpersonale, efter at den ene af dem var blevet noteret af politiet for at urinere på gaden. Betinget fængsel i 40 dage på grund af forholdsvis ringe grovhed og personlige forhold.

Københavns Byret SS 37. 16127/2006, 31/5 2007

A på 21 og B på 19 år var begge tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 123, ved tidlig morgen i maj 2006 med vold og trusler at have overfaldet M og S i anledning af disses forventede forklaring til politiet, idet de sagde til dem: "Vi stikker jer ned, vi henter en pistol og kommer tilbage og nakker jer", ligesom A slog ud med knyttet hånd efter M uden at ramme, idet M parerede slaget.

Umiddelbart forud var A tiltalt for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, idet han var blevet noteret af politiet for at have urineret på gaden.

Anklagemyndigheden nedlagde under domsforhandlingen påstand om frifindelse for at slå ud med knyttet hånd, men i øvrigt om fængselsstraf.

De tiltalte påstod frifindelse.

A erkendte, at han var blevet noteret af politiet for at have tisset på gaden, og at han havde fået en bøde. Der kom nogle fra hotellet og råbte af ham. Han bestred at have fremkommet med de anførte udtalelser.

B nægtede § 123. Han havde været beruset og kunne ikke huske meget af, hvad der foregik. Han havde ikke set, at A var blevet noteret af politiet. En fra hotellet forsøgte at kvæle afhørte. Han ville ikke udelukke, at han kunne være kommet med nogle trusler som anført, men der lå ikke noget i det.

Begge de tiltalte gik nu på Teknisk Skole i (..Jylland..). De kom oprindeligt fra Voldsmose.

S forklarede, at han var natportier. Vidnets kollega gik ud til to personer og gav udtryk for, at de stod og urinerede, og han tilkaldte politiet, som sendte dem væk. De to personer kom tilbage og hidsede sig op over at være blevet angivet til politiet. De tiltalte havde sagt som anført i anklageskriftet. Han gik ind for at hente sit politiskilt, men inden han nåede det, hørte han tumult på gaden, og så de to personer begynde at slå med hans kollega.

M forklarede, at han var natmand på hotellet. Han havde set én stå og urinere op ad indgangspartiet og tilkaldte politiet, der var i gaden. Politiet talte med de to personer, der var meget truende og aggressive. Politiet blev kaldt væk til en udrykning, og de to personer blev mere truende. Den ene ville skyde ham, og den anden stikke ham. Da hans kollega S gik ind et øjeblik, hoppede de begge på vidnet, men det lykkedes ham at overmande dem.

(Let forkortede referater af bevisførelsen, ER)

Retten fandt A skyldig efter hans erkendelse af overtrædelse af ordensbekendtgørelsen og fortsatte:

"Efter vidneforklaringerne lægges det til grund, at de tiltalte efter episoden i forhold 1 og efter at politiet havde været på stedet kom tilbage, hvor de overfor de to ansatte på hotellet fremsagde trusler som anført i anklageskriftet. Det lægges videre til grund, at truslerne blev fremsat som følge af de to ansattes henvendelse til politiet i forbindelse med forhold 1. I overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand frifindes de tiltalte for at have forsøgt at slå ud mod de to ansatte. Med denne ændring findes de skyldige som beskrevet i anklageskriftet."

Straffen blev udmålt for begge til fængsel i 40 dage, der blev gjort betinget af tilsyn af Kriminalforsorgen og prøvetid i 2 år. Retten lagde vægt på forholdenes ringe grovhed samt til, at begge tiltalte nu var i et uddannelsesforløb.

Erstatning - Varetægtsfængsling i isolation - Varigt mén - Langvarig sagsbehandling

Retsplejelovens § 1018 a og § 1018 b

Erstatningssøgende E blev i april 1998 isoleret i 56 dage og fortsat varetægtsfængslet i 100 dage, indtil hun i oktober 1998 blev frifundet for røveri. Hendes første krav på erstatning blev afvist, da straffesagen endnu ikke var endelig.

I februar 2000 imødekom Statsadvokaten delvist hendes krav på erstatning med 152.817 kr. Hun rejste i oktober 2000 påstand om erstatning for varigt mén. Kravet blev afvist. Da sagen blev indbragt for retten i august 2001, modsatte anklagemyndigheden sig først, at hun blev mentalundersøgt, men både by- og landsret afsagde kendelse herom. Senere blev anklagemyndigheden i marts 2004 pålagt at forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen. Denne afgav i april 2006 udtalelse om méngrad, erhvervsevnetab og stationærtidspunkt. Herefter opgjorde E sit krav til 1.043.750 kr., heraf 891.000 kr. for erhvervsevnetab, 96.750 kr. for varigt mén og 56.000 kr. for svie og smerte.

Selv om E havde haft visse psykiske vanskeligheder inden varetægtsfængslingen, havde fængslingen forværret E's tilstand og påført hende en posttraumatisk belastningsreaktion. Retten imødekom kravet med 987.750 kr. Godtgørelse for svie og smerte fandt retten indeholdt i den tidligere udbetalte takstmæssige erstatning på 152.817 kr.

Retten i Næstved S 28-930/2001, 18/5 2007

Vedr. sagens forhistorie henvises til resuméet ovenfor.

Anklagemyndigheden påstod frifindelse for det rejste krav. Bortset fra kravet om erhvervsevnetab bestred man ikke kravenes størrelse. Vedr. erhvervsevnetabet var indsigelsen begrundet i, at E ikke havde lidt noget tab.

E oplyste bl.a., at hun ikke tidligere havde været frihedsberøvet. Hun havde haft arbejde indtil dette tidspunkt. Hendes 10-årige datter havde været anbragt hos familie. Hun havde efterfølgende haft angstanfald og klaustrofobi. Hun påbegyndte arbejde, men måtte opgive efter 3-4 uger. Hun levede nu af bistandshjælp og ville søge pension. Hun havde tidligere et forbrug af hash, ikke et decideret misbrug. Hun havde, mens hun brugte hash, både kunnet tage uddannelse og passe arbejde.

Under domsforhandlingen oplyste hun bl.a., at hun fortsat ikke var i arbejde. Hun havde ikke råd til psykolog, men fik ordineret beroligende medicin og sovemedicin.

Af mentalobservationen fremgik bl.a., at E tidligere havde haft visse psykiske vanskeligheder, men havde overvundet disse og været velfungerende i en årrække indtil varetægtsfængslingen.

"... Observanden har efterfølgende formentlig p.g.a. belastninger og traumer ved fængslingen, og derved adskillelse fra datteren på dengang 6 år, som i den periode var i familiepleje hos observandens storesøster, udviklet svær psykisk belastningstilstand. Observanden har i den periode haft en vis sporadisk kontakt til datteren, men har ikke kunnet fungere som tryghedsskabende mor i forhold til sit barn."

Hun var nu "psykisk ustabil, opgivende, forpint, depressiv med betydeligt angstniveau, magter ikke at arbejde. Det vurderes, at relevant behandling vil gøre, at observanden ikke vil få varige mén. Undertegnede har påbegyndt medikamentel behandling for angst og depression, og der er planlagt ambulante behandlingstilbud via Distriktscenter Nord i Næstved.

Observanden har efter løsladelsen, og i en kortere periode, hvor det gik godt, været i arbejde. Har herefter ikke været i stand til at passe et arbejde. Giver udtryk for, at hun aldrig vil kunne fungere som klinikassistent, men giver udtryk for, at hun godt kunne forestille sig en anden form for arbejde.

Observanden bruger sine resterende ressourcer som enlig mor i forhold til sine 3 børn. Observanden har ikke fået støtte af ægtefællerne i forhold til børnene. Giver udtryk for, at faderen til de 2 yngste børn, medsigtet i sagen, har det så skidt, at han ikke har kunnet varetage ansvaret for sine børn. Der er dog via Statsamtet i Nykøbing Falster indledt initiativer med henblik på, at faderen i højere grad kan tage et ansvar for sine børn.

F32.1, Depressiv enkeltepisode af moderat grad, protraheret forløb.

F43.2, Posttraumatisk belastningsstressreaktion.

F60.9, Uspecifik personlighedsforstyrrelse med specielt mistro og udadprojektion."

Af Retslægerådets erklæring fra august 2003 fremgik bl.a., at E i 1993 fik bevilget revalideringshjælp og gennemførte en uddannelse som klinikassistent.

E havde fra 14-års alderen haft et misbrug af hash, som op igennem 90'erne havde haft karakter af dagligt misbrug, idet hun dog samtidig var i stand til at passe sin uddannelse. I perioden 1989-1991 var hun i ambulante psykiatriske behandling på grund af symptomer som angst, depressiv forstemning, søvnbesvær og følelsesmæssig labi-

litet. Hun blev behandlet med samtaler og antidepressivt virkende medicin. I forbindelse med et afbrudt parforhold i 1993 udviklede hun atter tegn på psykisk insufficiensstilstand og gik kortvarigt i behandling i et distriktspsykiatrisk center.

Efter varetægtsfængslingen havde hun "udviklet en sværere psykiskinsufficiensstilstand med angstanfald samt et vedvarende højt angstberedskab. Hun fremtræder ved den retspsykiatriske undersøgelse grædende, mistroisk og med forsænket stemningsleje, og hun meddeler om søvnproblemer, tankemylder og energitab. Endvidere har hun selvhenførelsesoplevelser og meget lav selvfølelse. Hun er normalt begavet. Diagnostisk frembyder hun således tegn på moderate depressive symptomer. Hertil kommer natlige mareridt, der omhandler isolationsforløbet og fængslingen, og som er angstprovokerende. Der er således symptomer forenelige med nogle af de træk, der ses som posttraumatisk belastningsreaktion. E lever i en aktuel belastet situation som enlig mor til 3 børn og med et begrænset netværk. Der er ingen oplysninger om aktuelt hashforbrug/misbrug."

Konklusionen lød:

"Ud fra en samlet vurdering finder Retslægerådet det sandsynligt, at isolationsfængslingen har udløst eller væsentligt bidraget til en række af de aktuelle psykiske problemer. Imidlertid kan det ikke afvises, at E konstitutionelt har haft en sænket tærskel for at reagere med psykiske symptomer i forbindelse med belastning. Den aktuelle socialt belastede situation synes at forstærke/fastholde den psykiske insufficiensstilstand."

Det fremgik bl.a. af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse, at E havde en méngrad på 15 %, et erhvervsevnetab på 50 %, og at stationærtidspunktet var den 29. oktober 1998.

Arbejdsskadestyrelsen lagde vægt på, at E trods misbrug og tidligere psykiske forstyrrelser var i stand til at gennemføre en uddannelse og passe et fuldtidsarbejde, og at tilstanden før fængslingen var stabil i en længere periode. PTSD takseredes efter tabellerne til 15 % varigt mén.

Styrelsen fortsatte:

"Med hensyn til E's psykiske tilstand før aktuelle hændelse, finder vi ikke grundlag for at fratække i ovennævnte som følge af den forudbestående personlighedsforstyrrelse med tendens til depression, da der efter vores vurdering var tale om et andet symptombillede ..."

Med hensyn til erhvervsevnetab blev det lagt til grund, at E på skadestidspunktet var i arbejde 37 timer ugentligt med en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hun var nu bevilliget førtidspension af kommunen. "Før aktuelle hændelse havde hun imidlertid perioder med behov for psykiatrisk behandling og blev bevilliget den gennemførte revalidering på baggrund af den psykiske tilstand. På baggrund af de samlede beskrevne psykiske gener og det beskrevne kompromitterede funktionsniveau i relation til udadrettede aktiviteter, finder vi, at E's erhvervsevne er nedsat i væsentligt omfang i ethvert erhverv.

Ved fastsættelsen af erhvervsevnetabets størrelse har vi vurderet, at E's samlede aktuelle funktionsniveau er et resultat af primært aktuelle skadeforløb men også i mindre omfang af den forudbestående sociale og helbredsmæssige situation samt hendes ansvar som alenemor for 3 børn.

Vi har lagt vægt på, at det fra flere sider er påpeget, at ro omkring E's situation sandsynligvis vil medføre en bedring. Vi finder det derfor sandsynligt, at E med relevant støtte til valg af arbejdssted og aktiviteter samt støttende foranstaltninger set i et længerevarende perspektiv vil kunne varetage et arbejde af mindre omfang.

Vi vurderer i overensstemmelse med ovenstående, at aktuelle hændelse har nedsat E's erhvervsevne med omkring halvdelen. Vi vurderer E's erhvervsevnetab til skønsmæssigt 50 procent ..."

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Retten finder efter de lægelige oplysninger, herunder især de ovenfor citerede udtalelser, at kunne lægge til grund, at erstatningssøgende har haft visse psykiske vanskeligheder forud for varetægtsfængslingen. Retten har endvidere efter de lægelige udtalelser fundet det godtgjort, at varetægtsfængslingen har forværret denne tilstand og har påført hende en posttraumatisk belastningsreaktion. Retten har ikke fundet grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering, hvorefter der ikke er grundlag for at fratække i den anførte méngrad som følge af den forudbestående personlighedsforstyrrelse. Retten har ej heller fundet grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering med hensyn til omfanget af erhvervsevnetab. Det bemærkes i den forbindelse, at anklagemyndighedens anbringende under domsforhandlingen om, at erstatningssøgende p.g.a. indtægter på nuværende tidspunkter ikke har lidt noget erhvervsevnetab, må forkastes allerede som følge af, at anbringendet ikke har været fremført tidligere.

Det af erstatningssøgende fremsatte krav på godtgørelse for svie og smerte har retten fundet indeholdt i den tidligere udbetalte takstmæssige erstatning på 152.817,00 kr.

Den nedlagte påstand tages med denne begrænsning til følge."

Anklagemyndighedens anbringende under domsforhandlingen om E's indtægter på nuværende tidspunkt drejede sig ifølge retsbogen om, at da hun nu var bevilliget førtidspension i 2006, havde hun ikke lidt noget nævneværdigt tab. Sagen er ikke anket.

Landsforeningens Meddelelse 92/2007

Vold mod politiet - Offentlig orden - Ungdomshuset - Knibtangsmånøvren

Straffelovens § 119 og § 134 a

T på 34 år idømt fængsel i 4 måneder for overtrædelse af § 119 og § 134 a ved sammen med en række andre at have gået til angreb mod politi og -køretøjer og for at have kastet en sten på 2 meters afstand i ryggen på en politiassistent.

Københavns Byret SS 1.6411/2007, 2/5 2007

T på 34 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 134 a, ved den 1. marts 2007 kl. 17.44 - 18.00 på Nørrebrogade ved Sjællandsgade i forening med en større gruppe under en opløst demonstration til fordel for Ungdomshuset at have deltaget i grov forstyrrelse af den offentlige orden, idet han i fællesskab med gruppen gik til angreb mod politi og -køretøjer ved at kaste sten mod politiet og sparke på bilerne.

I forhold 2 straffelovens § 119, ved samme tid og sted at have overfaldet politiassistent M, idet T på en afstand af ca. 2 m kastede en sten i ryggen på M.

Der var påstand om ubetinget fængselsstraf på ikke under 4 måneder.

T påstod frifindelse. Han havde under grundlovsforhør forklaret, at han kunne huske, at han stod med brostenen i hånden, men ikke specielt huske, at han kastede den, men han ville ikke bestride dette.

Han havde siddet hjemme og set TV og bl.a. set en 11-årig dreng med sine kammerater stå der. Han syntes ikke, at de skulle stå der alene, og tog ud til Nørrebro. Mens han var der, blev han stivere og stivere. Han forklarede under domsforhandlingen, at han havde en masse "sorte huller". Han var nu ikke sikker på brostenen i hånden - det havde han sagt i grundlovsforhør for hurtigere at slippe fri.

Han havde ikke været klar over, at der skulle være en demonstration fra Blågårds Plads, men nok at der forsamlede sig en del mennesker - der var ikke flere, end at man godt kunne gå rundt. På et tidspunkt blev det sagt, at man skulle bevæge sig mod Kapelvej. Han troede nok, at han selv gik med. Det var det sidste, han kunne huske. (Let forkortet referat, ER)

En politimand D, der havde været delingsfører, forklarede i detaljer om demonstrationen, der blev opløst, fordi der havde været stenkast. Det var tydeligt fra demonstranternes reaktion, at de havde hørt budskabet. Nogle af dem gik hen mod politiets køretøjer, og der blev kastet med sten og flasker. Politiet trak sig 15-25 m tilbage. Herefter kom der en ny deling fra Sjællandsgade på tværs af Nørrebrogade, hvorefter demonstrationens forreste personer blev afskåret fra resten af demonstrationen. Herefter løb vidnets deling frem og foretog anholdelser af ca. 35-40 personer. Vidnet var sikker på, at de pågældende, der blev anholdt, havde deltaget i demonstrationen, at de havde haft lejlighed til at forlade demonstrationen forinden og gå ad Nørrebrogade ned mod søerne, at de havde hørt, at der var denne mulighed, og at der var flere personer fra denne gruppe, der kastede med sten og flasker. Vidnet havde set flere betjente blive ramt af sten.

Vidnet havde ikke set T. Han vidste ikke, om Kapelvej (ned mod søerne) var spærret. Vidnet bekræftede, at der langs fortovet på begge sider af Nørrebrogade mellem politiets køretøjer og demonstrationen befandt sig mennesker. Efter at opløsningsformularen blev råbt, var der nogle, der gik forbi kameramanden og trak ned ad Nørrebrogade mod Runddelen.

En anden politimand R havde med en deling været på civil patrulje. Efter politiets knibtangsmanøvre havde han set T lægge an til at kaste en sten 2 m fra en uniformeret politimand. Han så denne blive ramt, og vidnet anholdt T umiddelbart herefter. T havde et tørklæde og en grå hættetrøje på. Vidnet huskede ikke, om tørklædet var trukket for ansigtet. (Let forkortet referat, ER)

M, politimanden, der blev ramt, havde været med i en af bilerne, der lavede knibtangsmanøvren. Han steg ud for at afspærre det sidste hul. Der var forvirring, og politiet blev bombarderet med rigtig mange sten og flasker. På en tidspunkt, mens vidnet stod i Sjællandsgade, mærkede vidnet et hårdt slag i ryggen. Der opstod ingen skader, da vidnet bar indsatsudstyr, herunder en plastikbrynje, men vidnet var øm en dags tid.

T havde været frihedsberøvet 1/3 - 28/3 2007. Det er anført, at han tidligere var straffet af betydning for sagen, men de pågældende forstraffe er ikke anført i dommen.

"Rettenns begrundelse og afgørelse

Ad forhold 1. Tiltalte har nægtet sig skyldig. Det fremgår af tiltaltes forklaring, at han gik sammen med demonstrationen ned ad Nørrebrogade. Det fremgår af de afgivne vidneforklaringer, at der på dette tidspunkt - da demonstrationen var opløst - af mange mennesker blev kastet med sten og flasker mv. mod det tilstedeværende uniformerede politi. Det fremgår af sagens bilag 1-3 og den i tilknytning hertil optagne video, at tiltalte sammen med en række andre som anført i anklageskriftet går til angreb mod tjenestegørende polititjenestemænd og politikøretøjer. Tiltalte er på et tidspunkt helt henne og banke på en af bilerne. På denne baggrund finder domsmandsretten det bevist, at tiltalte har deltaget i og medvirket til grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden i forbindelse med den generelle uro på Nørrebro, jf. straffelovens § 134a. Derfor findes tiltalte skyldig i den rejste tiltale.

Ad forhold 2. Tiltalte har nægtet sig skyldig. Domsmandsretten lægger de to vidneforklaringer til grund, hvorefter det findes bevist, at tiltalte har forset sig som beskrevet i anklageskriftet.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 119, stk. 1, og § 134a til fængsel i 4 måneder. Domsmandsretten har ved strafudmålingen lagt vægt på dels tiltaltes aktive medvirken under urolighederne, dels at tiltalte har kastet en sten i så kort afstand direkte i ryggen af en polititjenestemand."

Landsforeningens Meddelelse 93/2007

Vold mod politiet, grov - Offentlig orden - Ungdomshuset - Knibtangsmanøvren

Straffelovens § 119, § 134 a og § 245

T på 21 år idømt fængsel i 1 år for gentagne gange - mindst 8-9 gange - på kort hold at have kastet sten og flasker mod politiet og politibiler, der dannede front under demonstrationens fortrop på Nørrebrogade. Kast mod personer med tungere sten fandtes at udgøre forsøg på legemsangreb af særlig farlig karakter. Gentagne slag med en stor brosten mod bagdøren af et bemandedt politikøretøj under de foreliggende omstændigheder, hvor politiet var under angreb af en folkemængde, var en overtrædelse af § 119. T havde ved sine handlinger tilsluttet sig de voldshandlinger eller forsøg herpå, der foregik, mens T selv var til stede i fortroppen af demonstrationen. T var tidligere straffet to gange for vold, heraf én gang tillige § 119.

Københavns Byret SS 2-9483/2007, 25/5 2007

T på 21 år var i forhold 1 tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 119 og § 245, stk. 1, jfr. § 247, stk. 1, ved den 1/3 2007 fra kl. 17.41 - 17.57 på Nørrebrogade fra Kappelvej til Sjællandsgade som tidligere straffet for vold ved vold eller trussel om vold at have udøvet legemsangreb af farlig karakter mod politiet i forbindelse med rydning af Ungdomshuset, idet han gentagne gange - formentlig ikke under 15 gange - kastede sten og flasker mod politiet, ligesom han med en stor brosten, som han holdt i 2-håndsfatning, slog ikke under 7 gange mod et af politiets bemandede køretøjer.

I forhold 2 straffelovens § 134 a, ved samme tid og sted at have deltaget i grov forstyrrelse af den offentlige orden i forbindelse med en demonstration for Ungdomshuset, idet der fra den forreste gruppe af demonstranter, hvor T færdedes, blev kastet forskellige effekter mod det tilstedeværende politi, ligesom T selv kastede effekter mod politiet og dets køretøjer.

Endelig overtrædelse af våbenbekendtgørelsen, idet der hjemme hos T efter anholdelsen blev fundet en ulovlig kniv og et hjemmelavet sværd.

T påstod frifindelse, men afgav ikke forklaring under sagen. Han var tidligere straffet i 2004 efter straffelovens § 245, stk. 1, med fængsel i 80 dage og i november 2006 efter straffelovens § 119, stk. 1, § 244, jfr. § 247, stk. 1, jfr. til dels § 21, og våbenloven med fængsel i 6 måneder. Dommen var uafsonet.

To politifolk afgav forklaring, og der blev afspillet videofilm. Den første var blevet beordret til at være med til at lave afspærring over Nørrebrogade ved Fynsgade. Det var hensigten at afskære fortroppen af demonstrationen i en knibtangsmanøvre. Man vidste, at de, der gik i fronten, havde benyttet kasteskyts, og man ville forhindre dem i at slippe bort i mængden. Der blev opstillet 4 hollændervogne. Betjentene blev kommanderet ud og tog opstilling bag vognene, der bakkede for at trække fortroppen af demonstranterne hen mod vognene. Da dette skete, gik folkemængden amok, og der blev kastet sten ind imellem bilerne mod betjentene, der forsøgte at forskanse sig bag bilerne. Vidnet havde set T, hvis karakteristiske påklædning blev beskrevet, med en sort hætte for ansigtet. Han sås ikke kaste, men samle sten op.

Vidnet var med anvendelse af stav den, der anholdt T, hvis maske gled ned, da T løb fremad, således at T ikke var maskeret på anholdelsestidspunktet.

Den anden politimand havde udført arbejde i en dokumentationsgruppe, hvis opgave var at observere, fotografere og notere. De benyttede primært videooptagelser samtidig med, at de indtalte på lydsporet. Vidnet havde set T på strækningen mellem Kappelvej og Sjællandsgade og så også anholdelsen.

Videoptagelsen blev afspillet i retten. Det var vidnet, der indtalte, at T tabte maske-
ringen i forløbet.

"Retten begrundelse og afgørelse.

Ad forhold 1:

Ved de afgivne vidneforklaringer sammenholdt med videooptagelserne og anholdel-
sessedler finder retten det bevist, at det er tiltalte, der ses på de foreviste videoopta-
gelser. På det samme grundlag finder retten det bevist, at tiltalte gentagne gange -
mindst 8-9 gange - på kort hold kastede sten og flasker mod politiet, herunder mod de
politibiler, der dannede front mod demonstrationens fortrop på Nørrebrogade. Det
synes ikke at fremgå af optagelserne, hvad genstandene ramte. Efter politibetjent A's
forklaring lægges det til grund, at der befandt sig politifolk til fods på gaden bag de
fire hollændervogne, der var placeret på langs ad gaden ved siden af hinanden, såle-
des at der var mellemrum mellem vognene, og at der blev kastet sten ind imellem bi-
lerne mod betjentene, der forsøgte at forskanse sig bag vognene for ikke at blive
ramt. Retten finder det endvidere på baggrund af vidneforklaringerne sammenholdt
med videooptagelserne bevist, at tiltalte med en stor brosten slog ikke under 7 gange
mod et af politiets køretøjer, der var bemanded med politipersonale - bl.a. flere gange
mod bagdøren, der var forsynet med glasrude, men også mod et lygteglas bagtil - og
at han under flertallet af slagene holdt brostenen i en 2-håndsfatning.

Tiltalte findes i det anførte omfang skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, og §
245, stk. 1, jf. § 21, jf. § 247, stk. 1, idet bemærkes, at kast mod personer med tungere
sten findes at udgøre forsøg på legemsangreb af særlig farlig karakter, og at gentagne
slag med en stor brosten mod bagdøren af et bemanded politikøretøj under de forelig-
gende omstændigheder, hvor politiet er under angreb af en folkemængde, findes at
udgøre en overtrædelse af straffelovens § 119.

Ad forhold 2:

Af de foreviste videooptagelser ses, at andre demonstrationsdeltagere kastede med
sten og lignende mod politiet og politibilerne på Nørrebrogade i det tidsrum, hvor
tiltalte også selv var til stede og kastede sten og flasker mod politiet og slog på et be-
mandet politikøretøj. Vidneforklaringerne er i overensstemmelse hermed. Retten fin-
der det herefter bevist, at tiltalte ved sine handlinger har tilsluttet sig de voldshand-
linger eller forsøg herpå mod politiet, der foregik, mens tiltalte selv var til stede i for-
troppen af demonstrationen. Tiltalte findes på dette grundlag skyldig i grov forstyr-
relse af ro og orden, jf. straffelovens § 134 a.

Ad forhold 3:

Ved de gjorte fund og de i øvrigt foreliggende oplysninger er det bevist, at tiltalte er skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Straffen fastsættes til fængsel i 1 år, jf. straffelovens § 119, § 134a, § 245, stk. 1, jf. § 21, jf. § 247, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 43, stk. 4, jf. § 14, stk. 1 nr. 1.

Retten har ved strafudmålingen i skærpende retning lagt vægt på, at tiltalte havde tilsluttet sig demonstrationens front, at han ved sin tilstedeværelse og gentagne kast med sten og flasker har medvirket til en stor gruppes meget voldsomme angreb mod politiet og politiets køretøjer på Nørrebrogade under urolighederne den 1. marts 2007. Retten har endvidere lagt vægt på, at der ved kast med sten, herunder brosten, har bestået en ikke uvæsentlig fare for, at politibetjente kom alvorligt til skade. Retten har videre lagt vægt på den skete forhøjelse af strafferammen i § 134a i 2002 og på baggrunden herfor. Retten har endelig lagt vægt på tiltaltes tidligere domme og det hurtige recidiv."

Landsforeningens Meddelelse 94/2007

Varetægtsfængsling - Unge lovovertrædere - Retshåndhævelsesarrest - Ikke plads i surrogat - Proportionalitet

Retsplejelovens § 762 og § 765

A og B på 16 år blev fængslet den 26/4 2007 sigtet for gaderøveri af mobiltelefoner. Ved fristforlængelsen den 9/5 2007 var der stadig ikke skaffet plads på en sikret institution. Byretten løslod herefter med henvisning til RPL § 762, stk. 3. Men landsretten, hvortil afgørelsen blev kæret, besluttede varetægtsfængsling, således at A og B skulle anbringes i surrogat, når plads var til stede. A og B var i mellemtiden blevet løsladt, idet byretten ikke havde tillagt kæremålet opsættende virkning.

ØL 4. afd. kære nr. S-1279-07, 10/5 2007

A og B på 16 år var den 26/4 2007 fremstillet i grundlovsforhør sigtet for røveri på en station ved at have frataget tre unge værdier i form af 3 mobiltelefoner og ca. 50 kr. ved trussel om vold.

Både A og B erkendte sig skyldige i røveri og blev varetægtsfængslet i medfør af § 762, stk. 2, nr. 1, hvorimod der ikke fandtes fængslingsgrund i medfør af § 762, stk.

1, nr. 3. Da der ikke var plads på egnet institution, blev de fængslet i 13 dage i fængslingsurrogat, "når plads haves".

D på 17 år var fremstillet med samme sigtelse. Han nægtede sig skyldig. Han blev fængslet med samme frist efter § 762, stk. 1, nr. 3 og med fængslingsurrogat "når plads haves".

Ved fristforlængelsen den 9/5 2007 var en 4. person, C på 16 år, kommet til. Anklageren begærede fængslingen forlænget i 2 uger.

Forsvarerne protesterede herimod blandt andet under henvisning til, at arrestanterne grundet deres unge alder var undergivet isolationslignende forhold i Vestre Fængsel.

Repræsentanten for de sociale myndigheder oplyste, at der ikke var udsigt til, at de fire arrestanter i nærværende sag kunne overføres til en egnet institution i den nærmeste fremtid.

For B afsagde retten følgende kendelse:

"Henset til det oplyste om muligheden for overførsel til en egnet institution og sigtedes forhold under opholdet i Vestre Fængsel samt hans unge alder og personlige forhold findes hensynet til retshåndhævelsen at måtte vige for hensynet til den sigtedes forhold, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3, hvorfor

b e s t e m m e s:

Arrestanten B løslades til adressen (...).

Anklageren kærede kendelsen om løsladelse til Østre Landsret og oplyste, at anklagemyndigheden ville indgive kæreskrift.

Anklageren begærede endvidere kæremålet tillagt opsættende virkning.

Forsvareren protesterede herimod.

Dommeren bestemte, at kæremålet ikke tillægges opsættende virkning."

For A afsagdes en tilsvarende kendelse bortset fra, at der ikke var henvist til personlige forhold.

C og D, der begge var fængslet på RPL § 762, stk. 1, nr. 3, blev ligeledes løsladt.

D med følgende kendelse:

"Betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, findes ikke længere at være opfyldt.

Betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, findes opfyldt, men henset til det oplyste om muligheden for overførsel til en egnet institution og sigtedes forhold under opholdet i Vestre Fængsel samt hans unge alder findes hensynet til retshåndhævelsen at måtte vige for hensynet til den sigtedes forhold, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3, hvorfor

b e s t e m m e s:

Arrestanten D løslades til adressen (...)"

C med følgende kendelse:

"Betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, findes ikke længere at være opfyldt.

Uanset om betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, måtte være opfyldt, findes der henset til det oplyste om muligheden for overførsel til en egnet institution og sigtedes forhold under opholdet i Vestre Fængsel samt hans unge alder ikke at være grundlag for fortsat varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3, hvorfor

b e s t e m m e s:

Arrestanten C løslades til adressen (...)."

I ingen af kendelserne blev der givet opsættende virkning.

Landsretten var imidlertid ikke enig. Kendelserne vedr. A og B gengives, efter at anklagemyndigheden havde kæret med påstand om fortsat varetægtsfængsling i medfør af RPL § 762, stk. 2, nr. 1. Kendelserne er enslydende:

"Det tiltrædes, at betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, er opfyldt.

Da der efter det foreliggende ikke er grundlag for at afskære frihedsberøvelse efter retsplejelovens § 762, stk. 3, med den begrundelse, at varetægtsfængsling ikke for

tiden kan ske i surrogat i henhold til § 765, stk. 2, nr. 3, ændres kendelsen som nedenfor bestemt.

T h i b e s t e m m e s:

Sigtede (...) varetægtsfængsles, således at han skal anbringes i surrogat, jf. retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3, når plads er til stede.

Fristen for frihedsberøvelse fastsættes af byretten."

For D var det i anklagemyndighedens kæreskrift bl.a. oplyst, at denne nu delvist havde erkendt sig skyldig i medvirken til røveri. Da der var tale om røveri begået af flere i forening mod tre forurettede på henholdsvis 15 og 16 år, sammenholdt med varetægtsfængslingens relative korte varighed, krævede retshåndhævelsen fortsat, at de sigtede ikke var på fri fod.

Anklagemyndigheden regnede med at kunne færdigefterforske sagen og udfærdige anklageskrift inden 14 dage.

Forsvareren for D svarede bl.a., at hendes klient havde haft en meget lille rolle. Han havde ikke tidligere været involveret i kriminalitet. Han gik i 10. klasse, og det var af hensyn til hans fortsatte uddannelsesforløb vigtigt, at han bestod sin afgangseksamen, hvor den skriftlige begyndte den 14/5 2007 og fremefter. Anklagemyndigheden havde tilkendegivet, at man ville sørge for, at han blev bragt fra Vestre Fængsel de dage, hvor der var eksamen. Men eksamen er andet end blot at møde fysisk op på eksamensdagene. Det er også at være forberedt og at være i mental ro og balance.

D blev varetægtsfængslet af landsretten med tilsvarende begrundelse som ovenfor vedr. A og B.

- oo0oo -

Som bekendt kommer mange unge under 18 år til at sidde i fængsel, fordi der ikke er surrogatpladser nok til alle dem, som domstolene vil fængsle.

Det fremgår af presseomtale i maj 2007, at Vestre Fængsel har bortsparet den børne- og ungekonsulent, der skulle tage sig af de 15-17 årige, som havner i fængsel. Vestre Fængsel mener imidlertid ikke at have noget problem i den anledning. Det har domstolene tilsyneladende heller ikke.

Sagsomkostninger nedsat - Sigtelse frafaldet

Retsplejelovens § 1008

T var blevet pålagt de fulde sagsomkostninger på 36.213 kr. + moms i forbindelse med en sag, hvor han oprindeligt havde været sigtet og varetægtsfængslet for at have leveret ikke under 1 kg kokain. Forsvareren kærede omkostningsafgørelsen, da sigtelsen var frafaldet. T blev derimod på sin erkendelse dømt for 16 kg hash. Landsretten fandt under hensyn til de foreliggende oplysninger om forsvarerens arbejde sammenholdt med det arbejde, der under alle omstændigheder måtte antages at ville være forbundet med den videre behandling af det forhold, der var tilstået i grundlovsforhør, at statskassen skulle betale halvdelen af salæret.

ØL 5. afd. kære nr. S-1183-07, 7/6 2007

T blev under en tilståelsessag idømt fængsel i 1 år med udsat straffuldbyrkelse for med henblik på videreoverdragelse at være i besiddelse af 16,9 kg hash samt at have videresolgt ca. 600 g hash til to personer.

Han blev pålagt sagsomkostninger med 36.213 kr. + moms til forsvareren.

Denne kærede omkostningsafgørelsen til landsretten og anførte bl.a.:

"Salæret blev fastsat i overensstemmelse med den af mig afleverede opgørelse, jf. vedlagte kopi, men dommeren fulgte ikke min henstilling om, at min klient alene skulle bære 1/3 af omkostningerne.

Min klient blev anholdt den 07.06.2006 og var varetægtsfængslet frem til den 27. november 2006. Han blev ved fremstilling i dommervagten sigtet for 2 forhold, jf. vedlagte kopi af retsbogen.

Han erkendte sig delvis skyldig i sagens forhold 1 og blev i det væsentligste dømt i overensstemmelse med sin tilståelse ved Københavns Byrets dom af 11. april 2007. Han blev desuden ved fremstillingen sigtet for sammen med en anden at have leveret ikke under 1 kg kokain. Sigtelsen for det forhold blev frafaldet.

Henset til det forhold, at den væsentligste del af min indsats i sagen, herunder fængselsbesøg og afhøringer vedrører det forhold, hvor sigtelsen senere blev frafaldet, er det min opfattelse, at det ikke er rimeligt, at min klient skal bære de fulde omkostnin-

ger. Der nedlægges derfor påstand om, at Københavns Byrets omkostningsfordeling ændres."

Statsadvokaten påstod principalt stadfæstelse, subsidiært at omkostningerne ved afhøring i 1½ time hos politiet vedr. det forhold, hvori der senere skete påtaleopgivelse, ikke blev pålagt domfældte.

Landsretten udtalte:

"Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at T blev varetægtsfængslet den 8. juni 2006 som sigtet dels for at have solgt ikke under 9 kg hash og besiddet ikke under 16 kg hash (forhold 1) dels for at have leveret ikke under 1 kg kokain (forhold 2). T erkendte besiddelsen af de 16 kg hash, men nægtede sig i øvrigt skyldig. T var varetægtsfængslet frem til den 27. november 2006. Den 20. februar 2007 blev sigtelsen i forhold 2 frafaldet. Den 11. april 2007 blev T under en tilståelsessag dømt i det væsentlige i overensstemmelse med det allerede under grundlovsforhøret erkendte, dog blev han tillige dømt for videreoverdragelse af en betydelig mindre mængde hash.

Under hensyn til de foreliggende oplysninger om forsvarerens arbejde sammenholdt med det arbejde, der under alle omstændigheder må antages at ville være forbundet med den videre behandling af det forhold, der var tilstået i grundlovsforhøret, findes Statskassen at burde betale halvdelen af det salær, der er tillagt den beskikkede advokat."